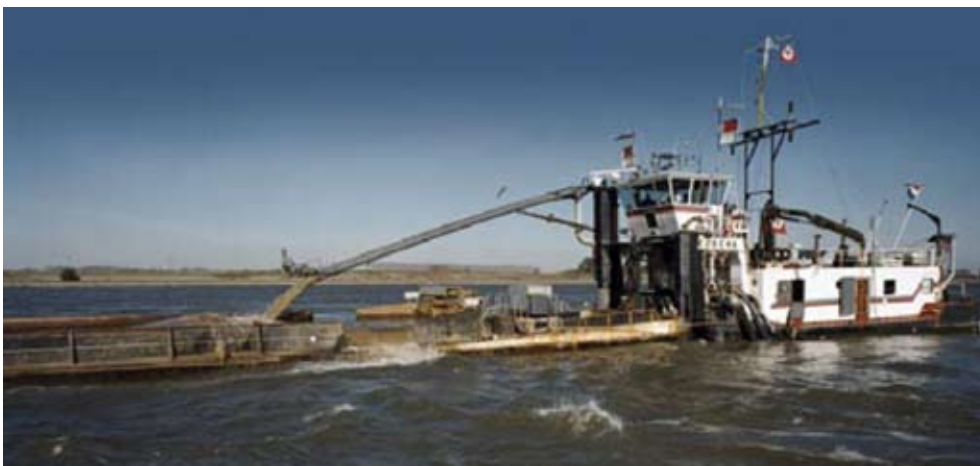

Boskalis is begonnen aan klus om van te watertanden

De Zuiderzee in de huidige tijd met een blik naar de toekomst

Lodewijk Baljon is in opdracht van het consortium Johan Matser/Koopmans TBI bouw/Boskalis bv de landschapsarchitect van het Waterfront. In zijn visie komen veranderingen niet tot stand door het radicaal verwerpen van het verleden. Voor het ontwerp van het Waterfront is de Zuiderzeehistorie een inspiratiebron. Maar dat betekent voor hem niet dat de tijden van weleer één op één gekopieerd terug moeten keren.

"De beleving van het verleden is voor een deel romantiek. Het zag er destijds misschien mooi uit, maar het bestaan was hard. Wij willen in het ontwerp van het Waterfront de sfeer van de Zuiderzee oproepen, maar tegelijkertijd in de huidige tijd blijven met een blik naar de toekomst. Het Waterfront moet tenslotte decennialang meegaan." Een uitgebreid interview met de landschapsarchitect is te lezen op pagina 4 en 5.

Vanuit een werkkeet aan de Flevo-weg is een projectteam van Boskalis gestart met de civieltechnische voorbereidingen van de aanleg van het Waterfront. Milieukundigen, tekenaars en werkvoorbereiders zijn druk met inlezen, onderzoeken, overleggen en afstemmen. Het is de eerste fase van het bouwrijp maken van het Strandeiland, het westelijke deel van de Boulevard en de nieuwe locatie voor jachthaven De Knar, zodat de daadwerkelijke aanleg daarvan eind 2009 kan beginnen. Het werk van Boskalis gaat door totdat in december 2016 de Kop van Stadswerven woonrijp is opgeleverd.

Pim van der Knaap, directeur van Boskalis Nederland noemt het Harderwijkse Waterfront een project om van te watertanden. "Het doet een beroep op gedegen kennis van milieutechnische zaken. Het in goede banen leiden van de enorme grondstromen vormt een uitdaging, waarbij het hergebruik van vrijgekomen grond belangrijk is. Dat is één van de expertises van Boskalis."

Voortdurend overleg

Momenteel inventariseren specialisten de verontreiniging in de grond en het grondwater. Zij brengen precies in kaart waar zich resten olie, zware metalen en asbest bevinden. Aan de hand hiervan stellen zij een saneringsplan op. Bram Peeters zorgt ervoor dat de onderzoeken volgens planning verlopen. Hij is projectleider van Boskalis Dolman, dochteronderneming van Boskalis, gespecialiseerd in het reinigen, afvoeren en opslaan van vervuild materiaal. "In nauwe

V.l.n.r. Kees de Boer (projectleider Boskalis), Bob Pernot (werkvoorbereider Boskalis), Alina Bruijnes (projectsecretaresse Boskalis) en Bram Peeters (projectleider Boskalis Dolman). Op de foto ontbreekt Sep van Doormaal, werkvoorbereider Boskalis Dolman.

samenspraak moeten de gemeente Harderwijk, de provincie Gelderland en Rijkswaterstaat tot een definitief ontwerp komen. Daarom is voortdurend overleg bij een groot saneringsproject essentieel. Daar horen ook informatieavonden voor omwonenden en andere belangstellenden bij."

Openbaar gebied

Kees de Boer, projectleider van Boskalis, vertelt dat nu ook de details voor kades, oevers en steigers worden uitgewerkt. "Daarna volgen de berekeningen voor de inrichting van het openbaar gebied, oftewel de aanleg van het straatbeeld en het groen. Eind dit jaar moet het voorontwerp voor de inrichting van het Strandeiland en het meest westelijke gedeelte van de Boulevard op tafel liggen."

Convenant de Mheenlanden maakt de weg vrij voor natuurontwikkeling en waterberging

De gemeente Harderwijk en Belangenvereniging Hierden zijn het eens geworden over de plannen voor inrichting en beheer van de Mheenlanden. Het onlangs ondertekende convenant maakt de weg vrij voor de natuurontwikkeling in het weidegebied langs het Veluwemeer tussen Harderwijk en Hierden. Door de ontwikkeling van natte graslanden kan de Mheenlanden uitgroeien tot een waardevol natuurgebied waarvan weidevogels en moerasvogels volop zullen profiteren.

De Mheenlanden wordt een gebied waarin natuurontwikkeling, waterberging en landbouw hand in hand gaan. Het bergingsgebied met een capaciteit van 200.000 m³ moet het water van het Veluwemeer opvangen bij een extreem hoge waterstand. Het bergingsgebied krijgt het karakter van wat in natuurtermen 'nat schraal grasland' heet, een soort uiterwaard. De bergingscapaciteit biedt compensatie voor het water dat verloren gaat door ondermeer de aanleg van het nieuwe bedrijventerrein Lorentzhaven en het reserveparkeerterrein langs de oeververbinding tussen Gelderland en Flevoland.

Beroep ingetrokken

Het convenant over de Mheenlanden geeft Belangenvereniging Hierden waarborgen over de bereikbaarheid en over de inrichting en het beheer van het gebied. Op basis hiervan heeft de vereniging het beroep tegen het bestemmingsplan Waterfront-Noord bij de Raad van State ingetrokken. Het convenant is mede ondertekend door de Vereniging Natuurmonumenten als toekomstig beheerder van het gebied.

Laatste veldonderzoek

Het bureau Royal Haskoning verricht momenteel de laatste onderzoeken naar het waterbergend vermogen in de Mheenlanden. Het veldonderzoek bestaat ondermeer uit het opnemen van de grondwaterstanden met behulp van peilbuizen. De eindconclusie van dit onderzoek is van belang voor het definitieve ontwerp, het bestek en de vergunningen. Daarnaast maakt het onderzoek duidelijk welke grondaankopen de gemeente Harderwijk binnen de Mheenlanden nog moet doen.

Aanleg nieuwe jachthaven

Watersportvereniging Flevo krijgt een compleet nieuwe jachthaven met plaats voor ongeveer 450 boten. Op de huidige locatie van de verenigingshaven De Knar, met eveneens 450 ligplaatsen, is binnen het Waterfront de woonwijk De Bakens gepland.

De nieuwe jachthaven komt ongeveer 150 meter verderop te liggen, direct aan de vaargeul over het aquaduct Veluwemeer. De watersportvereniging en de gemeente Harderwijk hebben op hoofdlijnen overeenstemming over de aanleg van de nieuwe jachthaven en werken de afspraken momenteel uit in een overeenkomst.

Uitstraling

Al in het prille stadium van de Waterfrontplannen heeft de gemeente de vereniging een gelijkwaardige jachthaven toegezegd. Over de interpretatie van die uitspraak is lang onderhandeld. Een goede jachthaven is ook voor de toeristische uitstraling van Harderwijk als stad aan het water van groot belang.

Eind 2009

De gemeente en de watersportvereniging zijn het nu op hoofdlijnen met elkaar eens. De vereniging krijgt op de nieuwe loca-

tie opnieuw de beschikking over ruimte voor een winterstalling en accommodaties zoals een clubhuis. De vereniging Flevo heeft tijdens een bijzondere algemene vergadering vrijwel unaniem hun goedkeuring gegeven aan de nieuwe jachthaven, waarvan de aanleg naar verwachting eind 2009 van start gaat.

Landschapsarchitect Lodewijk Baljon:

“Ik wil dat Harderwijkers het gaan omarmen”

Lodewijk Baljon is in opdracht van het consortium Johan Matser/Koopmans TBI bouw/Boskalis bv de landschapsarchitect van het Waterfront. Met zijn bureau in Amsterdam is hij al verantwoordelijk voor aansprekende ontwerpen, zoals de Waalkade in Nijmegen, de omgeving van het Rijksmuseum in Enschede, het Navi-duct bij Enkhuizen en het Stationsplein van Apeldoorn. In zijn visie komen vernieuwingen niet tot stand door het radicaal verwerpen van het verleden. “We realiseren ons welke belangrijke rol traditie in ons vak speelt.”

Dat geldt wat hem betreft ook voor het ontwerp van het Waterfront. “Bij de verdere invulling van het Masterplan van architect Jos van Eldonk, hebben we vooral gekeken naar andere oude Zuiderzeeplaatsen. Die kende ik vrij goed omdat ik met mijn bootje op het IJsselmeer en de Waddenzee gezeild heb. Vanaf een bootje is je aandacht gericht op de relatie die een plaats met het water heeft. En dat is precies wat Harderwijk wil, de relatie met het water versterken. Een relatie die door verschillende oorzaken in de loop der jaren verwaarloosd is.”

Sfeer van de Zuiderzee

Baljon heeft zich dus laten inspireren door het Zuiderzee-verleden van Harderwijk, maar dat betekent voor hem niet dat de tijden van weleer één op één gekopieerd in de aanblik van het Waterfront terug moeten keren. De beleving van het verleden is voor een deel romantiek. Het zag er destijds misschien mooi uit, maar het bestaan was hard. En bovendien naar welke tijd zou je dan terug moeten gaan? Naar 1950? Naar het begin van de vorige eeuw? Wij willen in het ontwerp van het Waterfront de sfeer van de Zuiderzee oproepen, maar tegelijkertijd in de huidige tijd blijven met een blik naar de toekomst. Het Waterfront moet tenslotte decennialang meegaan.

Kruisbestuiving

Het bureau van Lodewijk Baljon beperkt zich niet tot grote stedenbouwkundige projecten. Met zijn medewerkers wordt hij ook gevraagd voor het ontwerpen van parken, tuinen en terreinen. “Wij hebben ons niet gespecialiseerd. Wij vinden het hele vakgebied interessant en voor de uitoefening van ons vak vin-

den we het belangrijk om af en toe ook eens op het gedetailleerde schaalniveau van een tuin intensief met plantjes bezig te zijn. Dan zit je aan de keukentafel met degene die de tuin gaat gebruiken en onderhouden. Bij grote projecten zit je met heel veel partijen rond te tafel. Die afwisseling zorgt voor een kruisbestuiving. Doordat we ook met tuinen bezig zijn begrijpen we beter hoe mensen wonen. Dat zit in je achterhoofd als je een complete woonwijk ontwerpt.”

Groene uitstraling

Als er zoiets bestaat als 'de handtekening van Lodewijk Baljon' dan is het dat in zijn ontwerpen de details iets vertellen over het grotere geheel. “Wie straks in Harderwijk over de kade wandelt, loopt afgescheiden van de drukte van de straat dicht langs het water en de bootjes. Die kade is zo opgebouwd dat de sfeer er aangenaam en comfortabel is en de uitstraling groen. Die uitstraling past bij het kleinschalige, vriendelijke milieu dat we willen maken. In tegenstelling tot bijvoorbeeld de harde, steenachtige omgeving van een zeehaven.”

Estafetterace

De landschapsarchitect vergelijkt een ruimtelijk ontwerp van deze omvang met een estafetterace. “Jos van Eldonk heeft het eerste deel van de race gelopen en wij hebben het estafette-stokje van hem overgenomen. Wat hij heeft aangedragen, daar moeten wij mee verder. We mogen het stokje dus niet laten val-

de ontwerp

len. Wij geven het stokje vervolgens weer door aan de technici die onze ingekleurde tekeningen gaan vertalen in kubieke meters beton, staal, stenen en zand. Het is allerminst een slaafse race. Onderweg bekijkt iedereen welke verbeteringen er aangebracht kunnen worden. Jos van Eldonk houdt als supervisor in de gaten dat er geen waardevolle onderdelen verloren gaan."

Een zetje

In dezelfde beeldspraak stelt hij vast dat het ontwerp van het Waterfront nog geen gelopen race is. "Er wordt nog steeds nagedacht over zaken die beter kunnen of toegevoegd moeten worden. Zo is er nog een oplossing nodig voor 50 parkeerplaatsen op het westelijk deel van de Boulevard, verdient een aantal terrassen een betere plek en zoeken we nog naar een extra element voor de kade.

Tegelijkertijd krijgen we ook steeds meer informatie van Harderwijkers. De mensen van de klankbordgroep vertellen ons bijvoorbeeld niet alleen wat ze liever wel en niet willen, ze vertellen ons ook over de geschiedenis van de stad. Dat heeft er toe geleid dat wij met deskundigen aanvullende gesprekken willen voeren over de historie van Harderwijk. Dat kan het plan weer een zetje geven."

Algemeen belang

Lodewijk Baljon is zich ervan bewust dat het onmogelijk is om het met een zo'n omvangrijke onderneming iedereen naar de zin te maken. "Mensen en organisaties hebben nu eenmaal tegenstrijdige belangen. Als je uitsluitend naar compromissen tussen die belangen zoekt, krijg je een ontwerp zonder smaak. Voorop staat het algemeen belang. Wij willen dat het ontwerp op een gegeven moment door de Harderwijkers omarmd wordt. Daarom vind ik het ook geweldig dat we beginnen met de aanleg van het Strandeiland. Veel Nederlanders zien Harderwijk nu nog vooral als vestigingsplaats van het Dolfinarium. Het toeristisch belang is ermee gediend als Harderwijk met het Waterfront dat beeld kan verbreden. Dat is voor de toekomst van de stad heel belangrijk en dat zal ook het Dolfinarium ten goede komen."

“Als je uitsluitend naar compromissen zoekt, krijg je een ontwerp zonder smaak.”

Bredere N302 gaat de hoogte in en krijgt een rechtstreekse afslag naar het Waterfront

Het wordt steeds drukker op de N302, de provinciale weg van Flevoland door Harderwijk naar de A28. Omdat de drukte de komende jaren nog fors toe zal nemen - mede door de ontwikkeling van het Waterfront met de bijbehorende uitbreiding van bedrijventerrein Lorentz - is het hard nodig om het tracé door Harderwijk drastisch aan te passen. Bouwbedrijf Heijmans heeft de opdracht gekregen om de werkzaamheden uit te voeren. Het plan van het bedrijf voldoet als beste aan de criteria van verkeersdoorstroming, leefbaarheid en ruimtelijke kwaliteit zoals door de gemeente Harderwijk en de provincie Gelderland omschreven in de Europese aanbesteding voor dit project.

De N302 door Harderwijk wordt over de gehele lengte van 5,5 kilometer uitgebreid tot tweemaal twee rijstroken. Door gaand verkeer gaat op een aparte, verhoogde middenbaan zonder stoplichten of rotondes rijden. De verhoogde rijbaan biedt een fraai zicht op de omgeving en op het water. Het lokale verkeer wordt apart afgewikkeld via parallelbanen. Elektronische borden begeleiden automobilisten op hun

route en leiden hen naar parkeerplaatsen in en bij het centrum. Fietsers krijgen eigen onderdoorgangen. Het Waterfront krijgt een aparte afslag om het toeristische verkeer van het overige verkeer te scheiden.

Vitale economie

De N302 werd op 9 juni 1982 geopend door minister Neelie (Smit) Kroes, na een kwart eeuw praten en lobbyen. De verkeerstellers registreerden destijds 9.000 tot 11.000 auto's per dag. Tegenwoordig verwerkt de N302 dagelijks 25.000 auto's en het verkeer neemt nog steeds toe. De Harderwijkse binnenstad, de Boulevard met Dolfinarium, de bedrijventerreinen en het Waterfront dreigden daardoor onbereikbaar te worden. De reconstructie van de N302 is dan ook een van de grote projecten in het Gelders coalitieakkoord 2007-2011. Goede wegen zijn volgens de provincie een voorwaarde voor een vitale economie, een krachtige sociale samenhang en een duurzame leefomgeving.

Volgend jaar begint Heijmans aan de werkzaamheden. De vernieuwde N302 kan in 2010 opgeleverd worden.

Waterscouts en kanovaarders op de punt van het Dolfinariumeiland

Over de verhuizing van kanovereniging De Dolfijnen en zeeverkennersgroep Tjerk Hiddes is al geruime tijd overleg gaande. De twee kleine watersportverenigingen hebben nu hun thuishaven aan de Flevoweg. Daar moeten zij plaats maken voor woningbouwplannen van het Waterfront. Het is altijd de bedoeling geweest dat de verenigingen een nieuwe stek zouden krijgen binnen het Waterfront. Nu lijkt eindelijk een geschikte locatie gevonden.

Aanvankelijk zouden de kanovaarders en waterscouts naar de rand van natuurgebied De Mheenlanden verhuizen. Zowel het provinciebestuur van Gelderland als dat van Flevoland onthielden echter hun goedkeuring aan deze beoogde locatie. Vorig

jaar heeft het programmabureau Waterfront in samenspraak met de twee verenigingen de hele kustlijn nog eens in ogen-schouw genomen op zoek naar alternatieve locaties.

Deze zoektocht heeft nu een grote kans opgeleverd voor een thuishaven van de verenigingen aan de strekdam op de noord-punt van het Dolfinariumeiland. De besturen van De Dolfijnen en Tjerk Hiddes hebben net als het Harderwijkse college inmiddels hun voorkeur voor deze locatie uitgesproken. Wel wordt de haalbaarheidsanalyse nog nader uitgewerkt en moeten er voor de verhuizing nog diverse procedures doorlopen worden.

Het definitieve einde van Asbestona

De voormalige asbestfabriek wordt stukje bij beetje afgebroken. Het is een tijdrovend karwei omdat eerst alle nog aanwezige asbest onder strenge condities veilig en zorgvuldig moet worden verwijderd. Daarna verdwijnen eerst de achterste hallen en vervolgens worden de silo's gesloopt.

De beeldbepalende fabriek aan de Havendijk werd in 1934 gebouwd, tot 1983 werd er asbest geproduceerd. Het grondig schoongemaakte terrein behoort over enkele jaren tot de woonomgeving van het Waterfront. Tot die tijd kunnen toeristen er hun auto parkeren op drukke zomerse dagen.

Planning

Oktober 2008
September 2008
September 2008
Oktober 2008
Eind 2008

Bestemmingsplannen:

WF Noord - uitspraak Raad van State inzake bestemmingsplan
WF Noord - start inspraaktraject uitwerkingsplan Lorentzhaven
WF Zuid - Boulevard West/Strandeiland: start inspraaktraject
WF Zuid - Waterstad: goedkeuringsbesluit Provincie Gelderland
WF Zuid - Boulevard Oost/Dolfinariumeiland: start inspraaktraject

Ontwerptrajecten:

Jachthaven De Knar
Boulevard West* / Strandeiland
Boulevard Oost**
Dolfinariumeiland
(na opstellen stedenbouwkundig plan 2^e helft 2008)

Realisatie / Bouwfase:

WF Noord - Start aanleg bedrijventerrein Lorentzhaven
WF Noord - Start ontwikkeling / waterberging De Mheenlanden
WF Zuid - Aanleg Jachthaven De Knar
WF Zuid - Aanleg Strandeiland
WF Zuid - Herinrichting Boulevard West*
WF Zuid - Herinrichting Boulevard Oost**
WF Zuid - Herinrichting / bouwfase Dolfinariumeiland

Oplevering:

Verplaatsing Jachthaven
Parkeergarage Dolfinariumeiland
Eerste woningen De Bakens en De Eilanden
Parkeergarage Kop Stadswerven

* Vanaf de Bruggestraat tot de Vischpoort
** Vanaf de Vischpoort tot de Vissershaven

Nb. Aan deze planning kunnen geen rechten worden ontleend.

Uitgave

Juli 2008
Gemeente Harderwijk
Programmabureau
Waterfront en
Consortium Waterfront

Havendam 56
Postbus 149
3840 AC Harderwijk
(0341) 411 141
waterfront@harderwijk.nl

Redactie

Programmabureau Water-
front;
Consortium Waterfront;
Sectie Communicatie,
gemeente Harderwijk;
Toon van der Stappen

Teksten

Toon van der Stappen

Beeldmateriaal

Consortium Waterfront;
Lodewijk Baljon
landschapsarchitecten;
Désirée Motshagen -
(kanovereniging
De Dolfijnen);
Jaap de Rijk en
Roel Pannekoek -
gemeente Harderwijk

Basisvormgeving

Brickx.nl

Lay-out

Repro gem. Harderwijk

